

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe literă mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oară 6 cr a treia-oară 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Popărei Nr. 15.
Telefon Nr. 14.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază

Numeri singuratici la 5 cr. se vând la „Tipografia”, soc. pe acțiun

O nouă „universitate“.

(m.) Ziarele maghiare din 3 Febr. c. ne-au adus știrea, că Lexiconul cel mare sau Enciclopedia maghiară s'a terminat. Din acest incident mai mulți autori și ziaristi s'au întrunit la un banchet, dat în onoarea redactorului sau șefului lucrării, sărbătorind terminarea Enciclopediei, ca un eveniment cultural de mare însemnătate. Tot așa apreciază și ziarurile la loc de frunte acest fapt.

În adevăr o Enciclopedie este un mare pas înainte pe calea culturală, ce are să o percurgă un popor. Ea popularizează știința, o coboară din înălțimea și din izolarea în care se află și o face accesibilă pentru cele mai largi cercuri, ridicând astfel nivelul cultural al marelui public. Se poate deci cu drept cuvânt zice, că o Enciclopedie este o nouă universitate și o universitate ieftină, din care poate învăța cu ușurătate ori-cine. Și un popor, care sprijinește în privința materială o astfel de lucrare costisitoare, încât îi face posibilă apariția, de sigur, că dă dovezi despre tăria și vitalitatea sa culturală.

Popoarele culte toate au Enciclopedii, în mai multe ediții, tot mai vaste și mai amplificate. Francezii au fost cei dintâi, cari înainte cu un secol și mai bine, au compus cele dintâi de astfel de lucrări, ear' celelalte popoare au urmat exemplului lor.

A fost timpul să se scoată și o Enciclopedie română. Prin aceasta poporul român se alătură și el la celelalte popoare culte și-și ridică el prin sine nivelul cultural național, răspândind în limba sa cunoștințele cele mai necesare din diferite ramuri de știință.

De aceea numai laudă și recunoștință merită „Asociațiunea” noastră, sub auspiciile căreia se scoate prima Enciclopedie română, precum și acei bărbați cari au inițiat această lucrare și cari o conduc și o compun. Căci la noi, la Români, este o astfel de întreprindere foarte grea, mai grea și mai riscată poate, ca la alte popoare, purtându-ne noi în general cu nepăsare față de tot ce se scrie și ese în tipar.

Eată pentru-ce inițiatorul Enciclopediei, a proiectat să compună o Enciclopedie mai mică, în proporțiuni reduse. Terenul însă e vast și materialul adunat se îngrămădește tot mai mult, astfel, că încât să vede din broșurile apărute, Enciclopedia va eși probabil mai voluminoasă decât cum a fost proiectată la început.

De aceasta numai bucura ne putem, căci cu cât va fi mai amplă Enciclopedia, cu atât mai mare onoare ne face și mai multe cunoștințe răspândește în public.

Dornici de progres și lățirea culturii și științei în cele mai largi cercuri, noi am fi doriți, ca Enciclopedia română să eșie cât de vastă, în zeci de volume, ca să poată sta cu vrednicie alături de Enciclopediile altor popoare.

Dar', considerând, că ori-ce început e greu, suntem mulțumiți și cu ceea-ce ni-se dă. Se poate, că peste câțiva ani, când ediția primă va fi epuizată, se scoată o altă ediție, mai mare și mai amplificată. Aceasta e calea naturală de dezvoltare, pe care au mers și alte popoare în privința aceasta.

Este deci un început, dar' un început bun și promițător, de care numai înveseli ne putem, dorind, ca în timpul cel mai scurt posibil să se termine întreaga lucrare. Aceasta atrăne, așa credem noi, dela publicarea noastră, respective dela sprijinul material ce el dă întreprinderii, căci inițiatorii și colaboratorii suntem conștienți că-și vor face datoria până în capăt.

Trebuie, într-un cât nu ar fi, asigurată materialicește întreprinderea; trebuie să ne interesăm mai mult de această nobilă lucrare, care merită este a ne face onoare și a ne ridica prestigiul național.

Sprijinindu-o deci de sigur facem o faptă frumoasă și națională și atunci nu peste mult vom pute saluta și sfârșitul. Să ne dăm deci cu toții silința, ca „noua universitate” română să o vedem în curând ridicată.

Sibiu, 5 Februarie m.

24 Ianuarie. Zina de azi, 24 Ianuarie v., este zi aniversară a unirei principatelor române, prin urmare sărbătoare națională, care în România se celebrează în fiecare an.

Totodată această zi este și aniversara fondării Ligei culturale, pe care comitetul Ligei o sărbătorește în mod special.

În estan sărbătorearea Ligei se face la Craiova, unde va merge întreg comitetul și unde se vor ține două conferințe în sala Teatrului Național de acolo: una de dl. Dimitrie Nenișescu și alta de dl. Jules Brun, care va vorbi despre Epopea română.

Trimiterea „agitatorilor” naționaliști în exiliu — o idee sulevată de ziarul „Ellenzék” — pare-că nu e glumă din partea Ungurilor. Cel puțin așa se vede, că Ungurii se ocupă serios cu ea. Zilele acestea a apărut în Budapesta o broșură politică cu titlul: *La începutul mileniului II. (A második évt. kezdete)*. — Apel către națiunea maghiară. — În această broșură patriotice autor anonim apelează la factorii hotărâtori ai „națiunii” să îmbrățoseze și ei politica de colorit. Dorința „patriotului” ar fi ca și Ungaria să ocupe, după exemplul Germaniei, o parte din China, care, ci-că ar fi fără stăpân. Apoi se ocupă unele părți de pe țărmurile insulelor Borneo și Celebes, cari — zice autorul — ar fi foarte potrivite pentru deportarea criminalilor...

Se vede că tot nu s'au sfârșit fiorii impresiunilor milenare la patrioticii nostri compatrioți. Altfel nu ne putem explica planurile acestora de politică la la... *Paprika Janosi*.

Interpelație în ochestia națională.

Interpelația anunțată de dl. deputat Ionel Grăditeanu, avea să fie desvoltată în ședința de ieri a camerei române. Informațiunile ne lipsesc încă.

Rusia și România.

Sub titlul acesta, ultimul număr din ziarul „Le Nord” din Paris, ale cărui relațiuni cu ministerul de externe din Petersburg sunt de obște cunoscute, publică în fruntea ziarului următoarea scrisoare a corespondentului său din capitala Rusiei:

Petersburg, 13/25 Ianuarie.

Ziarele române ne aduc știrea — destul de precisă de astă-dată — despre apropiata vizită a M. S. Regelui Carol al României, care va veni în Rusia, după spusele acelor ziare, în cursul lunii Maiu.

Această noutate n'ar pute fi decât plăcută, atât familiei noastre imperiale, cât și națiunii și armatei ruse. Nu trebuie să perdem din vedere, că Suveranul român domnește asupra unui popor, care este unit cu națiunea rusă prin legăturile cele mai scumpe inimii noastre, prin identitatea religioasă și prin tradiții istorice.

Așezată în avant-posturile creștinismului, în fața rasei asiatice care a venit în Europa pentru a distruge toată civilizația și să împlante semi-luna și fanatismul cel mai barbar, România a fost desemnată de soarte spre a servi — dela începutul luptelor de mai multe ori seculare ale civilizației creștine, apărută de Rusia în contra invasiunii asiatice — drept arenă a tuturor acestor lupte, cari s'au sfârșit prin a duce armata rusă la San-Stefano și Constantinopol. Așadar, din această epocă foarte depărtată, soldații nostri au știut să aprecieze valoarea Românilor, ospitalitatea lor legendară și simțimintele lor frățestre pentru Rusia.

Coreligionari și frați de arme, Români au fost totdeauna iubiți și stimați în Rusia ca frați, rugându-se aceluiași Dumnezeu, în ace-

leași biserici, și luptând unul lângă altul contra aceluiași vrămaș, pentru sfânta cauză: libertatea patriei și a conștiinței.

Alături de tot ce am enumerat aci, mai e încă o considerațiune principală și cu totul personală pentru Regele Carol, care face vișita sa nu se poate mai scumpă Rușilor.

Regele Carol al României este un frate de arme, a luptat cu valoroasa sa armată alături de marii noștri duci, sub ordinele supreme ale împăratului Alexandru II. liberatorului, în contra călăilor și apăsătorilor Slavilor meridionali.

Nu este dar' numai un Suveran al unui popor prieten și coreligionar, care vine să viziteze Rusia, ci un frate de arme al războinicilor nostri.

Și nu e nici-decum extraordinar, ca vișita sa să fie considerată în Rusia ca un eveniment foarte fericit și destinat a strânge mai mult legăturile multiple, care ne unesc cu România.

Vișita Regelui Carol la Petersburg nu are numai această semnificație cu totul națională, istorică și fraternă. Ea are încă și o importanță lesne de înțeles din punctul de vedere politic. Ultimul războiu greco-turc a pus în ferbere toată Peninsula-Balcenică. Se vedea chiar Serbia gândindu-se a utiliza experiența așa de scump dobândită de ex-regele Milan în înfrângerea sa, pentru a-i încredința reorganizarea armatei sale.

Această vizită — într'un moment când, cu toată pacea greco-turcă, Balcanii rămân încă într-o stare de surescitare — ne este un singur garant de pace, a căreia completă restabilire este cea mai arzătoare dorință a Rusiei, Regele României a cărui înțelepciune și experiență politică e cunoscută și stimată de toată lumea, vine în Rusia ca amic personal și ca un șef al unui popor frate al națiunii ruse. El va cunoaște deaproape pe Ruși, cum a cunoscut altădată armata lor, și se va convinge de visu despre insanitatea minciunilor care se debitează în contra Rusiei în oare-cari țări vecine cu România.

Vișita sa va spulbera multe neînțelegeri și prejudecăți: ea va strânge legăturile multiple, istorice, religioase și politice, care ar fi trebuit să unească întotdeauna și în același scop civilizator pe Rusia și România.

Agentii lui Perczel și „revoluțiunea“.

Ne adresăm dlui ministru de interne, *Desideriu Perczel*. Dinsul este șeful poliției de stat, al tuturor detectivilor și gendarmilor.

E constatat acum, că la 20 și 21 Ian. 1898 detectivii și gendarmii au făcut perchișiții domiciliare la 2 preoți români și au confiscat acolo scrisori, cari se prelinde a fi conținut proclamațiuni revoluționare.

Acți este izvorul întregii înscenări de revoluție, care a umplut lumea și țeara. Acți este prima schinteie din care s'a aprins focul — fantasmiei reporterilor dela ziarele guvernamentale: *Pesti Hirlap*, *Magyar Hirlap*, etc...

Guvernul a declarat, că n'are nici o cunoștință despre toată afacerea, și că autorii acestei „revoluțiuni” nu pot fi respinși cu destulă energie.

Ei bine, autorii sunt funcționari ai guvernului, cari stau la ordinul ministrului de interne.

Putem și-i reglementează cum se cuvine, domnule ministru!

Și ca să nu te îndoiești nici un moment și-o dovedim aceasta cu un ziar maghiar.

Brassói Lapok scria în nrul dela 27 Ian. următoarele:

„În numărul de Marți al foi noastre am scris, că de săptămâni de zile se află în orașul nostru doi polițiști secreți și că acestia au făcut în Săcele perchișițiuni domiciliare.

După-cum aflăm mai deaproape, perchișiția s'a făcut azi săptămână la preoții valahi Toma Giurgiu din Păcăreni, I. Bogdan din Zizin și T. Frățes din Baifalău.

Unul dintre detectivi a intrat la preotul Giurgiu sub pretext că vrea să

cumpere lemne. Pe când ei se aflau în tractări, sosi împărțitorul de scrisori cu o epistolă recomandată adresată numitului preot. Deodată cu împărțitorul de scrisori intra și al doilea detectiv, însoțit de patru gendarmi și preținse să i-se predea scrisoarea recomandată.

Tot în asemenea mod au procedat și la ceilalți doi preoți. În toate trei locurile au aflat scrisori tipărituri ați-fătoare la revoluție. Tipăriturile erau date din București și subscrise de comitetul aranjator al revoluției. Apelul zice întretele: faceți un nou 48 Maghiarilor, cu mâncare, cu beutură vă prevedem noi.

În urma acestui rezultat, alături au făcut perchișițiune domiciliară și la călugărița gr.-or. Iustina Moga din Satulung, dar' această perchișiție n'a avut nici un rezultat“.

Adăugăm, că la ultima perchișiție făcută în casa călugăriței Iustina au funcționat: preotul, notarul și primarul, tot oameni de ai ministrului de interne.

Din citatul foi maghiare din Brașov mai reiese încă ceva.

Reese, că detectivii au venit anume la Brașov, ca să aranjeze „revoluțiunea“.

Brassói Lapok dela 27 Ian. zice, că a spus în numărul de Marți, că de săptămâni de zile petrec în Brașov doi detectivi.

Acea zi de Marți răspunde la 25 Ianuarie n. Și dacă la 25 Ianuarie zicea că de săptămâni de zile sunt în Brașov 2 detectivi din Budapesta, asta înseamnă că ei au venit cel puțin cu două săptămâni înainte, cam la 10 Ian. în Brașov.

Și totuși prima perchișiție s'a făcut numai la 20 Ian.!

Da, pentru-că mai întâiu au sondat terenul, și-au ales victimele, poate cele mai puțin primejdioase jocului lor criminal, apoi au pus proclamațiunile fabricate de ei în plic, le-au pus la post la adresa preoților, și în urmă tot ei au făcut încălcarea de domiciliu și au confiscat scrisoarea de ei expediată!

Ori-cine cunoaște datele publicate până acum în această afacere trebuie să ajungă la această bănuială. Ea este dictată de logica sănătoasă, și nu o va pute răsturna nime decât cu fapte, cu dovezi fapțice.

Cerem deci aceste dovezi.

Până atunci susținem sus și tare, că poliția secretă de stat, care stă la ordinul dlui ministru de interne, *Desideriu Perczel*, a fabricat proclamațiuni revoluționare și le-a expedat la preoți români, ca să le confişte apoi tot ea și să compromită astfel nu numai reputațiunea alor doi preoți, alor doi cetățeni loiali și ireproșabili, ci chiar buna reputațiune a unui popor întreg.

Din citatul ziarului maghiar din Brașov se vede clar cum și-au făcut agenții cabinetului secret rolul de agenți provocatori.

Prefacerea unuia că cumpără lemne și apoi prefacuta arestare a aceluia, pentru-ca în ziua următoare să-l pună earăși în același rol, în satul vecin, este dovadă clară, că acești detectivi sunt niște bine dresați agenți provocatori.

Faptul, că băiatul dela post aducea scrisoarea recomandată, în mod excepțional, deodată cu *avisul*, — arată că agenții guvernului aveau înțelegere și cu oficialii dela post.

Astfel aci avem a face cu o formală bandă bine organizată, cu o formală conspirațiune în contra poporului românesc, în care sunt angajați și agenții guvernului, și gendarmii, și oficialii de administrație și cei dela post.

Astfel de lucruri nu se pot scoate din lume cu un *dementi* în „Bud. Corresp.“. Astel de machinațiuni criminale, trebuie discutate, cernute și puse în lumină, ear' culpabilii pedepsiți de model.

Cerem de nou cercetare severă și lumină deplină în cauză!

Monarchia austro-ungară și echilibrul european.

— Studiu politic —

de

Charles Benoist.

— Traducere din „Revue des deux Mondes“. —

V.

(Urmare și fine).

În privința acestor trei afaceri, dualismul e ferm, imobil, și nu este supas la nici o revedere sau reînnoire, el e perpetuu ca și însăși uniunea dinastică. Dar' în aceste afaceri, mai sunt unele ce trebuiesc „tratate nu comun, ci după principii analoge ce sunt a se stabili din când în când, pe calea înțelegerii reciproce“; afaceri de acestea sânt: cele comerciale, în special legislațiunea vamală; legislațiunea asupra acelor impozite indirecte ce au o directă legătură cu producția industrială; dispozițiile în privința regimului monetar. În privința aceasta și a cotei, a fiecăruia din cele două state asociate, în ce privește cheltuielile comune, dualismul este a se „revisui“ și a se reînnoi la intervale fixe din zece în zece ani la 1877, 1887 și acum la 1897.

Din acest compromis, din acest contract și din clauzele sale fundamentale rezultă în logică strânsă organizațiunea politică și administrativă a monarhiei austro-ungare, prin două constituțiuni: una austriacă, alta ungarască. Dualismul (sau *compromisul* cum i-se mai zice), institue afaceri comune: în consecință, există un minister comun ce rezidă la Viena. Compromisul declară comune trei afaceri: diplomația, armata și finanțele; pentru aceste afaceri: în consecință există în ministerul comun trei departamente: al afacerilor străine, al războiului, al finanțelor. Dar' român în afară afaceri ce nu sunt de loc comune, dintre cari unele sunt particulare Austriei, altele Ungariei. În consecință, mai sânt două ministere: unul la Viena, altul la Budapesta. Și se mai notăm un detal: ministrul comun al afacerilor străine este în același timp ministru al Casei imperiale și regale, ear' ministrul austriac nu are un ministru al Casei imperiale austriace; în ministerul ungaresc însă figurează un ministru al Casei regale, ministru *ad latu*, când Regele rezidă în capitala sa ungarască.

Astfel puterea executivă este exercitată de către Împăratul-Rege, *persona duplex*, și trei ministere sau guverne: unul care este comun și care nu cuprinde decât trei membri; două care sunt speciale, unul al Austriei cu nouă membri, celalalt al Ungariei cu zece. În total, pentru o monarhie de vre-o patru zeci de milioane de locuitori există douăzeci și doi de ministri.

Noi, Francezii, și în genere Latinii, nu ne prea putem obișnui cu această complicație.

Se zice, că cu prilejul vizitei pe care a făcut-o regele Umberto Împăratului Francisc Iosif, la al doilea ministru de finanțe ce i-a fost prezentat, regele italian rămas mirat, la al treilea ochii i-se dilatără; și al doilea ministru de războiu, el își contrase sprâncelele, la al treilea el izbucni în rîs: „acum îmi explic eu, zise el aplicându-se către Împăratul, pentru-ce Maiestatea Ta are trei ministri de finanțe; pe semne, pentru-că are trei ministri de războiu!“

VI.

Nu există un consiliu de ministri, ci trei: consiliul ministrilor comuni, consiliul ministrului austriac, și consiliul ministrului ungaresc, fiecare cu președintele său; numai prin excepție se întâlnesc două consilii spre a delibera: consiliul comun cu cel austriac sau cu cel ungaresc; ear' nu se poate închipui măcar, ca consiliul austriac să se delibereze cu cel ungaresc sau toate trei să delibereze împreună. Puterea efectivă nu este acolo unde, la prima vedere, s'ar părea că rezidă. La prima vedere, ai înclina să concepi consiliul ministrilor comuni ca un fel de minister inferior, ceea-ce nu are mai multă, ci mai puțină importanță, ear' ministerul austriac sau cel ungaresc are mai multă, ca și ministrul comun.

părți ale monarhiei: el are mai puțin și foarte puțină putere, în adâncime, în anul sau altul din cele două state; afară de ministrul de externe, dar puterea lui e în afară și nu înăuntrul, lângă și deja sub el împiedecă și jenat de un ministru austriac de război și de unul unguresc (de *honoresime*), este ministru comun de război, cât pentru ministrul comun de finanțe, el nu face decât oficiu de casier, primind cu mâna dreaptă și plăind cu cea stângă. În aceeași capitală, la Viena, nu există nici o relație constituțională între consiliul comun și între consiliul austriac, totul deplinde dela bunăvoința reciprocă a ministrilor; constituționalicește cei cincizeci de metri cari separă *Ballplatzul* unde residă presidenția consiliului comun, de *Herrengasse*, unde este presidenția consiliului austriac, fac o distanță tot atât de mare ca aceea ce separă Viena de Budapesta.

Puterea legiuitoare? Un dublu și triplu parlament, un dublu și triplu sistem de parlamente. Pentru afacerile comune sunt delegațiunile, cari sînt două la număr: una ce emană dela parlamentul austriac, cealaltă ce emană dela parlamentul unguresc; amîndouă se întrunesc, alternaînd, când la Viena, când la Budapesta, dar fiecare în locul său, dar amîndouă nu în ședințe plenare, comune, decât pentru a vota în cazuri de des-acord.

Putere centrală? Dar Austro-Ungaria dualistă nu este un cerc cu un centru, ci o elipsă cu două focare: Viena și Budapesta. Puterea executivă? Dar puterea executivă residă în trei guverne, cu 22 de ministri, ear' cea legiuitoare e reprezentată prin trei parlamente cu șase camere și optsprezece diete provinciale.

Firul unei administrațiuni comune nu leagă deci aceste două părți ale monarhiei, pe care de altcun nu o leagă nici puterea executivă, nici cea legislativă și abia dacă din ministrul comun pornesc câteva suturi, foarte slabe, foarte slobode. Unde este deci unitatea imperiului?

În împărat. El e statul.

Dar' abia a fost pus în acest dualism, și Cehii îl denunțară ca operă a arbitrarului. De ce un compromis cu Ungaria și de ce nu un compromis cu Boemia? De ce o monarhie cu două coroane și de ce nu cu trei? Abia fu înconjurată o primejdie și eată că numai decât se ivi alta: Austria asigurată dinspre Sudest (21 N. t.) și ferită de Ungaria prin Maghiari, trebuia, fără să poată răsufla cum se cade, să facă față spre Nord. După trei-zece ani, în care timp mișcarea cehă a crescut mereu, eată că Austria, cu alte cuvinte împăratul, se găsește în fața Boemiei într-o situație aproape analoagă cu aceea în care se găsea față cu Ungaria dela 1860—1867.

Dar' Francisc Iosif are cu treizeci de ani mai mult în vîrstă; și nu porți fără învîț, timp de o jumătate de veac, sarcina unor griji ca ale sale. El s'a pretat la toate experiențele; pe toate le-a admis cu o corectitudine și cu o fidelitate scrupuloasă, el a consimțit a vîta totul și a învîța totul. Dela regimul centralist, absolutist, quasi teocratic al Austriei de dinainte de 1859, el a trecut la regimul dualist, constituțional și liberal al Austro-Ungariei dela 1867. Chiar propozițiunile mai mult sau mai puțin deschise federaliste ale contelui *Belcredi* și ale contelui *Hohenwart*, el nu le-a respins fără a le da sprijin: el nu a mers în pas ferm, în linie dreaptă, până la extrema limită a datoriei sale imperiale. Dar' în sfîrșit el este obosit

de a fi unicul punct de atracțiune al atîtor forțe centrifugale, e obosit reținînd și susținînd această gîndrăma de state ce stă să se prăbușească. El suferă știind că între poazele sale nu există decât legătura magnetică a iubirei respectuoase pe care ele toate 'i-au închinat-o lui, că ele nu se iubesc unele pe altele decât pentru el, și că ele nu sînt menținute împreună decât prin el...

„Vroiu pace în Boemia!” a zis el contelui Badenii; mai mult nu 'i-a zis. Dar' acest cuvînt, din gura împăratului, luminează până în fund întregul imperiu.

VII.

Această monarhie ce se transformă, ce se desface și reface, în ce sens se va reface ea acum? Și mai înainte, când se va opera această transformare? E greu de a prevedea aceasta cu oare-care siguranță. Poate-că momentul va sosi mai curînd, poate-că el va întârzia mai mult decât cred unii.

De oare-ce toate aceste regate și țări, nu sînt legate unele de altele prin nimic decât prin o legătură mai mult personală decât dinastică, e posibil ca într-o zi, o schimbare de împărat, schimbare pe care o dorim îndepărtată, nu se va produce fără această transformare a imperiului. Sensul acestei transformări ne este ascuns deocamdată, întocmai ca și data lui: ceea-ce putem ghici nu este suficient spre a determina acest sens, și nu putem azi decât să adunăm datele pe baza cărora se va putea aborda acest calcul de probabilitate, în care rămîne mai mult de un necunoscut.

(Aci dl *Charles Benoist* face o scurtă recapitulare și își exprimă apoi părerea, că transformarea Austro-Ungariei se va face pe cale parlamentară, — și anume bătălia se va da în triumful Viena-Budapesta-Praga.

El încheie acest scurt capitol zicînd: interesul mai mult decât austriac pe care-l pune în joc transformarea Austriei, este măsura celui interes ce este de a stărui, a cunoaște bine la Viena, Budapesta și Praga pe oamenii împăratului, pe ministri, partidele și pe membrii lor. N. tr.)

Din Austria.

Crisa universităților germane.

Greva universităților din Austria s'a lăsat asupra tuturor școlilor germane. Și caracterul ei e atît de acut, că profesorii s'au vînt necesități — de voe de nevoie — să sisteze prelegerile pe un anumit timp, de vreme-ce altcun nu conținau demonstrațiile contra profesorilor și bătăile între studenții nemți și cei slavi, cari se țineau lanț.

La Viena, cum și la celelalte universități, prelegerile s'au sistat deocamdată până în 10 Februarie n., în care restimp se vor lua măsuri pentru a se pune capăt — crizei universitare.

Sistarea prelegerilor a mai domolit pe studenții germani, dar' a provocat iritația, mereu crescîndă, a studenților slavi.

Studenții slavi dela universitatea din Viena au voit să înainteze ministrului de instrucție publică un memorandum scris în limba cehă, protestînd contra sistării prelegerilor și contra ținutei studenților germani. Dar' ministrul n'a

primit delegația cu memorandumul, ceea-ce a iritat și mai mult pe studenții slavi. Iritația aceasta a ajuns la culme, când și rectorul a refuzat să le primească memorandumul, scris pentru rector în limba latină. Refuzul s'a făcut pe cuvînt, că memorandumul trebuia scris în limba universității, adică în nemțește. Studenții au protestat energic contra ținutei rectorului și au cerut dela acesta să le iee protestul la protocol. Rectorul n'a putut refuza și cererea asta.

În cercurile studenților slavi din Viena s'a hotărît aranjarea de demonstrații la universitate, ca răspuns la refuzul rectorului.

Noile ordinațiuni de limbă

Din Praga se anunță, dela isvor vrednic de credință, că imediat după închiderea dietei boeme guvernul va convoca la nouă conferință pe bărbaii de încredere cehi și nemți, spre a le prezenta noile ordinațiuni de limbă. Invitățile a'au și expedit deja.

Se crede, că noile ordinațiuni se vor publica la 14 Februarie n.

Chestiuni școlare.

Examen semestral.

Ni-se scrie: Sâmbătă în 29 Ianuarie st. n. s'a ținut examenul semestral la școala gr-cat. din Sibiu, dovedindu-se progres mereu crescînd. Cu acea ocaziune, pe lângă Reverendissimul domn protopop, Ioan V. Rusu, directorul școlii, au mai participat ca delegați ai comitetului școlastic parochial p. st. domni *Basilu Pop Harșan, Iuliu Bardoși și Nicolau Togan.*

Reverendissimul domn protopop a dat povețe școlarilor: despre cum să se poarte și ce se facă pentru a deveni cu timp membri folositori ai bisericii și neamului; ear' dl Bardoși, președintele „Reuniunii pentru ajutorarea școlarilor dela această școală”, a împărțit fetițelor bumbac, joli și recușite, pentru ca lucrul de mîna, propus de domnișoara Eugenia Tăbăcariu, să aibă succes tot mai mare. Școlarilor, cari știu ceti, li-s'au împărțit ca premii cărți de lectură.

Interesul ce se desvota față de această școală este vrednic de toată lauda și el își va aduce fructele sale.

CRONICĂ

Sibiu, 5 Febr. n. 1898

Virilștii români ai comitatului Sibiu s'au pe 1898 următorii: Institutul de credit și economii „Albina”, reprezentat prin secretarul Dr. C. Diaconovich; „Fondul general administrativ al arhiepiscopiei gr-or. transilvane, repres. prin casierul cons. Pantaleon Lucaș, cap. c. și r. în pens.; Metropolitul Miron Romanul; „Fondul Pantasi” al arhiepiscopiei gr-or. transilvane repres. prin Nicolae Ivan, protopresb. și as. cons.; „Fondul Rudolfin” al arhiepiscopiei transilvane repres. prin Dr. Ede Cristea, secretar cons.; „Fondul tipografiei” arhiepiscopice repres. prin as. cons. Moise Lazar; „Fondul seminarului „Andreian” repres. prin refer. cons. Dr. Nic. Olariu; Dr. I. A. de Preda, adv.; Parteni Cosma, directorul „Albinei”; „Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român”, reprezentată prin

Iosif Sterea Șuluțiu, jude r. în pensie; Dr. Oct. Russu, adv.; Erezii lui Dem. Moldovan, repres. prin Ioan Bădilă jude reg. și Dr. Ioan Nemes, avocat. Suplenți: N. S. Nadasy, comerciant și Alexandru Lebu, proprietar. Aleșid din anul 1895 în cercul I. Z. Boiu și Nic. Cristea asessori consistoriali.

Pregătirile pentru jubileul M. S. Monarhului decurg febril în Austria întreagă. De curînd o viață mișcare s'a pornit între oficerii vechi armate austriace, în scop de-a sîrbi și ei jubileul. S'a lansat un apel către acei oficeri, cari au luat parte la revista militară festivă din 2 Dec. 1848 ținută la Olmütz — ca să se prezente și la revista de aniversare ce se va ține tot acolo la 2 Dec. a. c.

Revista militară ce s'a ținut la Olmütz în 1848 e de importanță pentru faptul, că ea s'a aranjat din prilejul urcării pe tron a Monarhului nostru, care la acea revistă s'a prezentat prima dată armatei sale ca șef-suprem.

Impotriva glorificării războiului în școli. Zilele acestea s'a adus o frumoasă hotărîre în camera deputaților din Karlsruhe (Baden). Anume, o seamă de membri ai câtorva secții din Baden ale reuniunii de arbitraj și pace au înaintat camerei din Baden o petiție de înțeles, ca toate manualele de lectură și de istorie pentru școlile din Baden să se reveduiească după următoarea considerație: 1. ori-ce șovinism să fie departe de ele. 2. Istoria războaielor să se scrie numai în general. 2. Să se pună mai mult pond pe istoria culturală. O discuție aprinsă s'a desfășurat la cameră, dar' în fine s'a primit, ca petiția să se dea guvernului spre studiere.

Un proces monstru se va judeca la 10 Febr. la tribunalul din Esseg. Sînt acușiți vre-o 71 locuitori între cari 17 femei din comuna *Bosnyake și Gradiste*, pentru diferite delicta „contrare statului”, între cari, firește, „agitația” nu lipsește.

Prigoană contra unui invetător săsesc. Turbați de ținuta bravă a Sașilor naționaliști din Brașov, manifestată cu prilejul primirii la gară a deputației damelor săsești, autoritățile maghiare de acolo s'au pus pe prigoane. O prigoană au pus-o deja la cale. Au pornit cercetare pentru crima de leș-maiestate ce ar fi comis un invetător *Frideric Reimesch*, care strigase la gară „Abzug” și „Pfui”, când Ungurii țipau demonstrativ. Cercetarea s'a pornit pe motiv, că invetătorul a strigat „Pfui” pe „d-n Ungurii strigau „Ejen a király!” și „Ejen Bánffy!” Înaintea judei instructor, acuzatul a recunoscut că a strigat „Pfui”, dar' nu la adresa Domnitorului, ci la adresa lui Bánffy.

Contra socialismului. Prim-ministrul *Bánffy*, de acord cu ministrul de interne, a decis să iee severe măsuri contra socialistilor. Vor fi scoși din țeară toți agitatorii, cari nu-s cetățeni ai statului. Totodată vor fi urmărit cu asprime și confiscate toate tipăriturile de propagandă socialistă. — Și cu d'al d'astea crede guvernul că va stinge socialismul?...

Preotul Stojalovski — deputat. Faimosul preot polon *Stojalovski*, atît de mult prigunit de autorități pentru propaganda sa democratică, a fost ales deputat pentru reichsrath la cercul Lancut-Nisco din Galiția. Partidul lui Stojalovski, reprezentat și'n reichsrath prin câțiva deputați, a secretat prin alegerea șefului său o învingere strălucită pentru el.

Peste mare — „pe jos” S'a vorbit și scris despre mulți călători, cari au înecun-jurat pe jos pămîntul. Acum însă se vestește despre un călător pedestru, până azi unic în

felul său. Anume căpitanul dela marină *Wilhelm Oldrieve* din Boston 'și-a propus a întreprinde o călătorie pe Oceanul Atlantic. Căpitanul Oldrieve se va folosi în călătoria sa de niște „încălțăminte de mare” pregătite dela lemn de cedru, lungi de 5 urme, ear' la margini „încălțămintele de mare” s'at pre-vîzute cu niște aparate înălțătoare, ca ale pestilor, cari la mergerea înainte stau închiși, ear' când piciorul lunecă înapoi se lărgesc; prin asta ajută progresarea. Căpitanul va mai ave și un costum de gumi. Oldrieve a mai făcut călătorii de soia acestă, anume a mai trecut odată „pedestru” peste riul Niagara, apoi a făcut mai multe preumblări mai mici prin stîl de mare dela Boston.

Grevă între mineri. Între minerii din Salgótarján o grevă violentă și întinsă a izbucnit la 1 Febr. n. Peste 800 de lucrători au abis lucrul. S'au prezentat la fața locului vicișpașul, solgăbirul și câțiva gendarmi, și aceștia au expulsat imediat de pe acolo pe 20 de mineri, ear' pe trei 'i-au arestat. Din Loșont au sosit pentru susținerea ordinei două companii de soldați.

Marinimie ungurească. Admirabil s'a mai arătat marinimos și ministrul unguresc de interne! Voind să remunereze pe un colegător-tipograf din Komaron, care scăpase din Dunăre pe un cetățean, — 'i-a trimis din casa statului suma de... 25 fl!

Mort învîiat. Un cas de senzație s'a petrecut la *Cașovia*. Un cărcimar, căzut fără simțiri pe stradă, fusese crezut mort și transportat la casa rece. Noaptea însă, cărcimarul 'și-a venit în fire, a eșit din cosciug cu o toată puterea a început să bubue în ușa încauțată a casei mortuare. Vecinii nu cutezau nici unul să se miște, de teamă că „s'au sculat morții”. Abia într'un târziu îngrijitorul întîrîmîndu-l a eliberat din prisoare pe mortul — viu.

Un asemenea cas s'a întîmplat de curînd și în *Orșova*, dar' cu sfîrșit tragic. Soția casarului comunal, crezută moartă, s'a trezit îngrozită în sicriul închis 'și-a început să suspine. Scoasă afară, a răposat a doua zi

La moderna parfumare Meltzer. din loc se adă pe lângă prețuri moderate tot felul de sîpunuri de toaletă, parfum, pudră, perii de dinți și alte articole de acest fel, toate de cea mai bună calitate, precum se poate vedea din inseratul ce publicăm în nrul de azi, și asupra căruia atragem atențiunea cetitorilor noștri.

Aviz. Atragem atențiunea cetitorilor noștri la inseratul atelierului de aurărie și argintărie al d-lui *Iuliu Ede*, inserat ce se publică zilnic pe pag. 4 a ziarului. În acest atelier de bun nume se pot cumpăra frumoase cadouri.

Important pentru economie. Că dar foarte practic putem recomanda onoratu-lui public tă-amarile pompoase de argint patent american, constătătoare din 44 bucăți, cari le vinde cu mîile și le trimite în toate părțile lumii pe prețul de batjocură de fl. 6 60 casa de export A. Hirschberg, Viena II. Rembrandtstrasse 19. Avîsem la anunțul nostru de astăzi din partea inseratelor și observăm, că garniturile într-adevăr frumoase și foarte prețioase nu pot să lipsească dela nici o gospodărie.

Știri mîrunt. La *Rěsnov* (lângă Brașov) un lucrător italian 'și-a împuscat din eroare fata, care se găta tocmai de cununie.

— Lângă *Liverpool*, a ars un far de mare; locuitorii lui, trei la număr, s'au prăpădit.

— La *Linkok* s'a cufundat un vapor, care transporta din New York arme pentru răsculații din Cuba; 6 matrozi s'au înecat.

— La *Neapole* teatrul *Manzoni* s'a aprins după reprezentație și a ars; se crede că focul a fost pus; s'a pornit cercetare.

le răspundeau, depărtându-se pe drum spre Franța.

Montal întinse mîna către mîna lui Gaillard și degetele lor se strînsă cu o strîngere rece.

Focuri mari se aprindeau pe platouri și la marginea întunecată a pădurii; ficăra lor părea lungi umbre roșii în valea cu iară unde cîrșierii erau căzuți.

François de Nion.

APUSURI...

În liniștit, mîrșit apus de soare Parcă se sting atâtea fericiți, Și mi iluzii ce erau în floare — Iavor atîtor dragi nădejduiri...

Dar' maiestos lucește-a urmă focul Apusului cu raze aurii, Vestind la toți nădejdea și norocul: Că ce s'a stins azi, — mîne-a răsări....

Așa apun iubiri inspirătoare, Stingînd în ele-atîtea fericiți, Și mi iluzii ce erau în floare — Iavor atîtor dragi nădejduiri...

Le 'nseamnă însă — întunec locul, Ear' nu frumoase raze aurii, Și nu-'i barem nădejdea și norocul Că ce s'a stins azi, — mîne-a răsări.

Sibiu, Ianuarie 1898. Ascanio.

FOIȚA „TRIBUNEI”.

ȘARJA.

— Nuvelă. —

Geneșul scoase sabia sa, dînd ordinul primit și repetat de șefi pe excadrane și toate săbiile, cu o singură mișcare, străluciră ca un fulger la razele soarelui.

Întunecul serei pălea puțin cerul de August și acela din cîrșierii cari ridicau capul sub viziara cașei lor, vîzură abisul profund deschizîndu-se într'un sîmîn luminos, presărat de nori roșietici; o veselie ușoară, ca la sfîrșitul zilei, domnea pe cîmpul de bătaie.

Atacați în coaste de pîntenii ascuțiți, caii săltau și se ridicau în două picioare; vocea comandantilor vibra încă prin zgomotul tunurilor și cele două regimente desfășurate în același galop care făcea să se cutremure pămîntul, se scoborîră pe cîmpia fatinsă ca un fum.

Hubert de Montal privi pe camarazii sei, în dreapta și în stînga, le surise, fiind prieteni de cîmpărie zile de când trăiau împreună. Gaillard mînuia calul său ca un om de război, cu cai de rasă și de burghez bogat părea că se bucură de plăcerea periculoasă a călăriei.

mișcări sacadate și capul lui mic de țeran, cu ochii albaștri, cu mustața blondă, dispărea aproape cu totul sub cașca cea mare și grea.

Hubert fu mulțumit că 'i are lângă el și simți evaporându-se nobila frică pe care o avusese în momentul când luase hățurile — frică că nu va fi destul de grav; — în ceața robustă de oameni și cai porniți în șarje, în mijlocul zgomotului cel mare; el puse pîntenii în coastele animalului care sări în sus, și strigătul lui se amestecă cu strigătele celorlalți.

Grupe de fantasi plini de sânge, sombri, se înfruntau cu ei în retragere, întorcîndu-se dela moarte, ei se opreau să privească cîrșierii cari alergau către această moarte; câte-odată caii se opreau bruse, făceau câte o săritură spre a nu călca peste oamenii de pe pămînt, soldați cu fața în iară cari păreau că dorm.

Decodată aerul mugl în plîngerii vijitoare și niște fluierături ascuțite răsunară deasupra capetelor, lor ca niște pasări metalice cari ar fi trecut în sbor.

Cuirasierii nu înțelesă că erau mitralie și gloanțele cari răsunau pe căștile și pe săbiile lor și ei nu auziră strigătele tovarșilor lor cari cădeau zdrobiți în urma lor și nici nechezarea cailor răniți.

În fața lor era satul în care pătrunseseră în galop.

Virtețul trecu, umplînd ca un torent strada cea mare și se scurse de partea

cealaltă, pe cîmpia, unde rîndurile se formară din nou.

Și Hubert își aduse atunci aminte de o magherniță de scînduri cu zăbrele de flori agățătoare pe cari le vîzuse în trecere, într'o amestecătură de soare, de roze, și de foc, ear' de ferestrele ei Prusieni cari trăgeau focuri în trupa lor aventură; un glonț îi atinsese ceafa și se oprise în cască: Ei trecuseră de vrăgmaș, dar' vrăgmașul înaintea lor; un munte de tunete și fulgere se dăruia vîrșînd în po'op obuze cari se spîrgeau sărînd în toate părțile și gloanțe care-'i sfîșiau.

O voce răsună, îi făcu să plece lungiți pe cal, cu sulițele înainte...

Și ei se găsiră într'o feerie de verdeață, în iluziunea unei livezi de Aprilie; peste tot sînt prăjini pe cari se ridică ramuri ușoare, ghirlande le acoperea, le înălțau, se legănau cu un murmur de plante, și săbiile ridicate secerară vieța micilor flori galbene cari răcadeau cu o ploaie pe cîrșier și pe țele. Ei înaintează, cîmpul de hemăiu e în fața lor întinzîndu-se departe, îi rîdăcește; ploaia de obuze nu încetează, face să sară pămîntul, semînînd moartea... și cîrșierii în fuga cailor trec ear' satul, din ferestrele căruia curge moartea, ajung în galop în valea de ierbură — vale de ierbură fragede semănată cu cadavre — se opresc și se aranjează spre a șarja ear'.

Hubert, ridicat în scări, privi: de de-parte Albert Gaillard făcea semn, ear' Thomas

Grelu lovia cu lancea calul spre a-l face să înainteze.

Își făcură semn din cap. Hubert zicea: „trebuie cu ori-ce chip să ucid unul înainte de a crepa”.

Dar' vocea comandantului răsună comandînd șarja; cu săbiile atrînte de dragoni ei își înfundară căștile pe cap și porniră.

Hubert se deșteptă, își ridică de pe pleoape somnul cel greu al nopții, să ridică apoi pe un cot. Adineaori el galopa în lumina și acum se pomena în întunec. El nu își mai aducea aminte de nimic decât de o lovitură puternică și de o căzătură pe spate. După zgomotul sfîșietor al mitraliezilor urmasă o mare tăcere. O durere grozavă îi scoase un strigăt... și 'i-se pără că acest strigăt fusese prins în sbor, trimis din echou în echou, căci se întindea pe toată cîmpia, alergînd pe suprafața pămîntului, se desfacea în mii de voci slabe ca de copii care plîng, se înfrunță, se stîngea în suspine încete sau se sfîrșia în țipete sfîșietoare.

O suflare trecu:

— Tu ești Montal; ai sfîrșit-o? Șieu, dar' am ucis unul.

El adăgă mai încet, ca într'un vis: Sîrmanul Grelu a murit; am văzut o ghiulea care 'i-a luat capul.

Din virful colinelor se înălțau cîntece în cadență. Prusienii cântau imnuri, spre a mulțumi Dumnezeui armelor și alte cîntece

— La Seghedin, o explozie de benzină într-un depozit a omorât un servitor.

— La München un suboficer a omorât cu baioneta pe un soldat, cu care s'a luat la ceartă pentru... 15 filieri.

Mai nou.

Turburări și bătăi

la universitatea din Viena.
După ultimele știri din Viena, în cordarea între studenții nemți și slavi a ajuns la extrem: s'au săvârșit excese. Alături de ei, studenții cehi au fost atacați în aula universității, din partea studenților germani.

Numărul Nemților întrecea mult pe al Cehilor. Aceștia, nevrând să vorbească nemțește, au fost dați afară din aula. Doi Cehi, atacați cu bastoanele de Nemți, au scos bricegele și se apere. Nemții însă, i-au snopit cu lovituri de bastoane.

Ieri, studenții cehi, vre-o 300, au aranjat o demonstrație la prelegerea profesorului de clinică Albert, care nu s'a prezentat din cauza sistării prelegerilor. „Să vină Albert!” „Noi nu vrem grevă, ci studiu!” — strigau Cehii.

Dela clinică studenții cehi s'au dus la universitate, ale cărei porți erau închise. Aici, studenții germani i-au atacat de nou. S'a produs o pâruală, căreia numai intervenția poliției i-a putut pune capăt.

VIEAȚA SOCIALĂ.

Balul societății „Frăția”.

București, 28 Ian. n.

Aveam de mult dorința să particip la vre-un bal al Ardelelenilor. Jocurile lor frumoase naționale, portul ca și frumosul sex ardelenesc totdeauna m'au atras. Balul societății „Frăția” din sala Dacia îmi oferi așteptata ocazie, la 15 Ian. c.

La sosirea-mi, lumea nu venise decât în puțin număr. Musica încă nu cântase nici un cântec. Sala Dacia era foarte frumos decorată: brazii și steagurile tricolore îi dădeau un frumos aspect.

La un sfert de cias după sosirea mea își făcu apariția președintele. Îmi era cunoscut, dar nu ca președinte. Era simpatic student în drept, Ignatie Mircea. Toată lumea îl primea cu simpatie. Musica îi făcu onorurile, cântând „Deșteaptă-te Române”.

Două muzici desfășurau publicul: una cânta celor, cari ar fi voit să danseze „jocurile de salon”, ear' alta jocurile naționale.

Balul fu deschis prin un val, căruia îi urmă o frumoasă „Ardelenească”. Își era mai mare dragul să vezi pe frumoasele Ardelelene și pe flăcăi, îmbrăcați în frumosul costum național, jucând drăgălașele lor jocuri. Pe la ora 10 sala Dacia era plină. Animația între dansatori creștea proporțional cu înaintarea orelor de noapte. Culmea „și-o ajunse între 12 ore și 1 după miezul nopții.

Pauze nu erau. Când încetau jocurile de salon începea imediat musica națională să cânte jocuri naționale. Animația era astfel neîntreruptă. Numărul vizitatorilor a fost neașteptat de mare. Lojile toate erau ocupate. Zorile zilei își făcuseră apariția și lumea animată încă tot în părăsia balului.

Cea mai mare ordine a domnit în tot timpul balului. Succesul a fost neașteptat. La bunul succes al balului a contribuit mult zelul neobosit cu care a lucrat comitetul. În special unii din membrii comitetului au dezvoltat o ne mai pomenită activitate.

Onoare unor astfel de oameni alături, cari pun binele obștească mai presus de interesul individual, onoare președintelui care a dovedit mult tact și pricepere în conducerea societății și a balului ei.

Pentru mine balul reuniunii „Frăția” a lăsat o neștearsă impresie.

Un participant.

Petrecere în Moldova-nouă.

Cetățenii români din Moldova-nouă aranjă Duminecă, în 1/13 Februarie 1897, din prilejul sfârșitului școlărilor, în sala dela „Hotel Ristita” o petrecere cu joc. Prețul de intrare de persoană: d. a. la petrecerea școlărilor 10 cr., seara 50 cr. Inceputul la 1/8 ore seara. Venitul curat este destinat spre crearea unui fond pentru procurarea de îmbrăcăminte pe seama școlărilor săraci; suprasolviri se primesc cu mulțumită.

La

Abonament lunar

pentru Februarie st. v.

cu prețurile din capul foi—

învită

Administrațiunea ziarului „TRIBUNA”

Tribuna Literară.

Școalele din Blaj.

— Studiu istoric —

de

Prof. Nic. Brânzeu.

Studiul acesta a fost premiat, ca teză de licență, de consiliul universității din București.

Capitolul II.

Date statistice.

(Urmare).

1765.

Specificatio personarum, quae anno 1765 ex hac Fundatione Regia suam sustentationem habuerunt:

Patres.

P. G. Gerontius Cotore, Novitiorum magister.

P. Sylvester Calliani, concionator.

P. G. Grigoriu Maior, professor et scholarum praefectus.

P. Philoteus Laslo, catechista.

P. Nicolaus Remetej, assistens.

Alumni Romani.

P. Alexius Moresan.

P. Jacobus Aron.

Sabbotius Metz, diaconus.

Novitii.

R. Gregorius Papp.

Joanes Babb (?).

Nicolaus Aaron.

Petrus Jakabb.

Petrus Demenelki, ludi magister.

Alumni domestici s. Seminaristae.

Andreas Beldi.

Alex. Papp.

Cristianus Beltyan.

David Callyani.

Emm. Nyagoe.

Gabriel Papp.

Georgius Kopandi.

Joanes Bercia.

I. Calliani.

Joanes Leményi.

Joanes Macra.

Joanes Mordisnáj.

I. Mutok.

Ladisl. Farkas.

Nicul. Apoldi.

N. Iakab.

N. Papp.

Nigrus Papp.

Paulus Ratz.

Petru Vöniga.

Theod. Csani.

Theod. Orha.

Wolfgangus Kontz.

Nicol. Ludory,

provisor ac decim.

Anno 1766.

Status personalis, Religiosorum ord. D. Basilii Magni et alumnorum qui hoc anno 1766 in hac pia fundatione Balasfalveusi Monasterij intertenentes:

P. T. Professores:

Philoteus, Praepositus.

Sylvester, confessorius.

Jacob et Alexius, professores.

Clerici professores:

Ambrosius,

Basilus,

Hieronimus,

Nicephorus,

Partenius,

Novitii.

Samuel, scholasticorum spiritualis pro tempore.

Ladislau, pro tempore coadjutor.

Georgius, coadjutor.

Georgius,

Demetrius,

pro fratribus coadjutoribus.

Alumni domestici:

Basilus Papp.

Const. Papp.

Daniel Körösi.

Gabriel Papp.

Georgius Cuptse.

Georg. Papp.

Georg. Silvasi.

Gregor. Papp.

Joanes Farkas.

Joanes Makra.

Joanes Mardsinay.

Ioanes Papp.

Joseph Papp.

Ladisl. Korily.

Mih. Tikösi.

Nicetas Papp.

Nic. Papp Maior.

Nic. Papp.

Nigrus Pop.

Petrus Vonyiga.

Sam. Ilienyi.

Teod. Medan.

1766 8 Iunie.

Preposit Philoteus Laslo la Mândăstirea sf. Treimi.

Date statistice dela 1850—96/7.

După revoluțiune găsim în protocoalele seminarului și une-ori în șematismele arhiepiscopale date mai exacte despre seminar.

Din acestea vom însemna numele și anii profesorilor de teologie, asemenea numele teologilor absolvenți ai acestui seminar ear' la capitolul anului 1848, pentru însemnătatea lui, vom da și numele teologilor aflați pe atunci în seminar.

a) Profesorii seminarului teologic. 1850—96/7.

1. Dr. Alexandru Grama 1877—93/4. +
2. Dr. Alexandru Pop, 1887— și de present Medicin.
3. Al. Micu, 1856/7—57/8.
4. Al. Uilăcan, 1884 — și de present Economie.
5. Ant. Vestemian, 1865/6—68/9.
6. Basiliu Rațiu, 71/2, s. II.—83/4 s. II.
7. Dem. Farago 1863/4—65/6 s. II.
8. Gav. Pap, 1858/9—71/1.
9. Gedeon Blășan, 56/7—62/3, 66/7—78/9.
10. Iacob Lugoșan, 50/1—55/6.
11. Iacob Murășan, 86/7— și de present Musica vocală.
12. Iacob Radu, 1896/7— spiritual.
13. Ioan Balint, 1869/70—70 Ianuarie.
14. Dr. Ioan Bob, 1862/3—66/7.
15. Dr. Ioan Bunea, 1885/6—1887/8.
16. Dr. I. Colcer, 1878/9—86/7, medic.
17. Ioan Moldovan, ?—56/7.
18. I. M. Moldovan, 1857/8—8/9.
19. I. Pamfilis, 1850—55/6.
20. I. Popescu, 1866/7—67/8.
21. Dr. I. Rațiu, 1868/9—77/8.
22. Dr. I. Sâmpăleanu, 1892/3—96/7 ca spiritual, dela 96/7— pres. profesor.
23. Ioan Turcu, ?—50/51.
24. Iosif Tarța, 1850—66/7.
25. Dr. Isid. Marcu, 87/8— și de present.
26. Dr. Liciniu Pop, 93/4—95/6.
27. Ludovic Csato, 84/5—92/3. Drep-tul civil
28. Nicolae Ionaș, 1868— și de present. Cant și Rit.
29. Nic. Stoia, 72/3—79/80. Medicina.
30. Nic Pap, 1855/6—56/7.
31. Petru Uilăcan, 1878/9—87/8.
32. Simeon Filep, 1850—63/4.
33. Simeon Micu, 1867/8—85/6.
34. Stefan Câmpianu, 70/71—71/2 s. II.
35. Stefan Pop, 1872/3—84 s. II. Eco-nomia.
36. Timoteiu Cipariu, înainte de 1850—1853/4.
37. Dr. Vasile Hossu, 1888/9— și de present.
38. Dr. Victor Szmigelski, 1883/4 s. II și de present,

3) Numărul clericilor absolvenți:

Dela 1850—1875/6 = 352 } după I. Antoneli
1875/6—1895/6 = 302 } Breviar istoric etc.
Suma 655

Notă. Pentru cei 20 de ani din urmă putem da și numărul exact din fiecare an. Așa a absolvat la:

1875/6 = 14 1882/3 = 18 1889/90 = 17
76/7 = 17 83/4 = 13 90/1 = 13
77/8 = 12 84/5 = 9 91/2 = 12
78/9 = 16 85/6 = 17 92/3 = 13
79/80 = 10 86/7 = 18 93/4 = 12
80/1 = 11 87/8 = 15 94/5 = 14
81/2 = 19 88/9 = 19 95/6 = 12

(Va urma). Suma 302

Bibliografie.

AVOCI DIN PRESĂ

despre

CASTELUL DIN CARPAȚI.

Patria.

Volumul acesta, care se extinde pe 255 pagini octav mare tipar pe hârtie fină și cu litere elegante cuprinzând nu mai puțin decât 25 ilustrațiuni interesante, merită de a face parte din biblioteca fiecărui Român. Dl Dr. Dăianu în prefața sa caracterizează foarte nimerit prezentul roman cu următoarele cuvinte: „calitățile, cum se pot observa și în „Castelul din Carpați” sunt invențiunea pentru a varia și dramatiza subiectele, observațiunea morală, fondul instructiv științific, care știe întruni plăcutul cu folositorul, și spiritual logic, care potrivește personagiile la situațiunile lor și le menține caracterul lor propriu în tot decursul povestirii. Firul acestor povestiri țese ciudățenii de cele mai minunate, creațiuni ale celei mai vii fantasii, pe care le urmărești cu încordare deosebită și cu o curiozitate de nelvins. Ele însă nu părăsesc fondul realității sau cel puțin al probabilității, și la sfârșit, ori mai curând, găsești minuniilor o deslegare firească prin vre o regulă de fizică, chemă ori matematică”.

Musica. Au apărut în edițiune litografată 4 piese musicale aranjate pentru cor mic de dl Val. Magdu: „Iorghina”, cântec popular de prin părțile ungurene și bănățene (evintet); „Dorule o dorule”, cântec popular de sub podgoriile aradane (evintet); „Nuacș”, pe melodia dansului „Pe picior” din Bănat (sextet) și „Foate verde tiriplic” cântec popular de pe șesul Bârsiei (evintet). Se adă de vânzare la autor în Arad. Prețul unei piese — 25 cr., toate 4 costă 80 cr., plus 5 cr. porto.

La librăria „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu, se află următoarele cărți:

- „Memorial”, Archiep. și Metro-politului Andrei baron de Șaguna, de Nicolae Popea . . . fl. 1.30
- „Doina”, conf. ținută la ateneul din Bărlad, de Măndrescu . . . —28
- „Critice” 1867—1892, de Maiorescu. Vol. I și II à 2 fl. — cr. . . 4.—
- „Poveștile Bănatului”, de Că-tana . . . —30
- „Literatura popor. română”, de Gaster . . . 2.50
- „Introducere în Cărțile Testa-mentului vechiu și nou”, de Dr. Iuliu Olariu . . . 2.50
- „Cergitorul”, dramă în 2 acte de Livescu . . . —50
- „tudii Critice”, de Ghera. Vol. I și II à 2 fl. 20 cr. . . 4.—
- „Higiena română”, de Dr. Leo Murășianu . . . 1.—
- „Izvoade”, de Demetrescu . . . 4.—
- „Trandafiri și vioarele”, de Pop-Reteganul . . . —60
- „Din Moldova”, schițe de Ko-tzebue . . . 1.—
- „Floarea din Firenze”, de Li-vescu . . . —50
- „Istoria Românilor sub Mi-hailu-Vodă-Viteazului”, de Ni-colau Bălcescu . . . 2.—
- „Trăvniță”, 10 piese Slovacăști Vol. I și II à 1 fl. 50 cr. . . 3.—
- „Scrierile părinților aposto-lești”, de Dr. Iuliu Olariu . . . —70
- „Merinde dela școală”, de Popa . . . —60
- „Despre influența impregiu-rărilor”, de Panaite Zosin . . . —50
- „Memorii din timpul răboi-ului”, de Georgescu . . . —88
- „Pui de lei”, poezii eroice, de Nenitescu . . . 1.—
- „Fosii”, de Macedonaki . . . 2.—
- „Copii de pe natură”, de Ne-gruzzi . . . 1.50

La comanda din afară se adaugă pentru porto postal totdeauna încă 5 cr., ear' pentru expediție recomandată 20 cr. v. a. Pentru siguranța expediției recomandăm modalitatea din urmă.

„Naționalitatea”. Societatea noastră „Tipografia” a scos într-o elegantă broșură interesantul studiu de Max Nordau despre „Naționalitate”. Valoarea acestui studiu este cunoscută cetitorilor nostri; limbajul frumos, în care „Rosenmarin” al nostru a știut să-l îmbrace e gustat deja de cetitorii nostri, căci în „Tribuna” s'a publicat mai întâi. Vorba era numai, ca interesantă observațiune originală ale genialului autor să nu rămână resfirate prin atâtea nume de ziari, ci să fie culecate într-un mănunchiu, mai accesibile la cetit și meditat. Aceasta a implinit-o „Tipografia” când a retipărit articolul din „Tribuna” în broșura de față. În extensiune de 40 pagini, tipărite frumos pe hârtie fină, această prețioasă broșură se trimite francat pentru 25 cr. A se adresa la librăria „Tipografiei” soc. pe acțiuni în Sibiu.

Sosii în Sibiu.

În 5 Februarie n. 1898.

Hotel „Imperatul Romanilor”: Ivanovici, căpitan din Chichinda-mare; Lendvay, proto-pretor din Sighișoara; Dr. Suciu, avocat din Arad; Kapesius, avocat din Cincu-mare; Steezina cu flica, soție de major din Alba-Iulia; Neagovicu, preot din întorsă-tura-Buzăului; C. Arizi, oficial din Cluj; Eugenia Turcu, soție de avocat din Făgăraș; Hoffbauer, A. Schulz, C. J. Lipp, Buchsbaum, Goldner, Weiss, din Viena; Schneller, din Budapesta, Wirth, din Praga, Fischhof, din Reghinul-săsece K. Alsing din Rem-scheid, comercianți.

Teatru orășenesc în Sibiu.

Duminecă, 6 Febr. n.

La 3 ore d. a.:

Die Fledermaus.

Operetă în 3 acte, de Johann Strauss.

La 7 ore seara:

Gypsfigur.

Posă cu cântări în 3 acte, de Taube.

Luni, 7 Febr. n.

Enoch Arden.

Operă într'un act, de Raimann.

Leichte Cavallerie.

Operetă într'un act, de Suppé.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Numeri singuratici din

„Tribuna” în Ploiești

se găsesc de vânzare, cu 20 bani, la

Librăria G. Cârjean.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 3 Febr. n. 1898.

Săminte		Qualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.	Qualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilo
		dela	până	dela	până
Grâu					
Bănățesc vechiu		75	—	76	—
Grâu dela Tia		75	12.80	12.40	12.55
Grâu „Pesta”		75	12.25	12.35	12.45
Grâu de Alba-Reg.		75	12.35	12.45	12.50
„Bacfa		75	—	76	—
Grâu ung. de Nord.		75	—	76	—
Săminte, vechi ori noue		Sotal	Qualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.	
			dela	până	
Săcără			70—72	8.60	8.65
Orz		de nutr. 60	60—63	6.20	6.50
”		de vînă 63	63—64	6.70	7.40
”		de bură 64	64—66	8	9.50
Ovăz			65—61	6.30	6.55
Căcurus (porumb)		băncă,	—	5.00	5.15
”		de răstătură	—	5.05	5.10
Mălin			—	12.50	13.25
Hrișcă			—	4.80	5.10
Măști pe tovară.	Grâu	Sept.-Oct.	—	—	—
	”	Mar.-Apr.	11.77	—	11.79
	Căcurus	Mai-Iun.	6.33	—	5.34
	”	Iulie-Aug.	—	—	—
”	Ovăz	Mar.-Apr.	6.33	—	6.35
	”	Oct.	—	—	—
Produse diverse		Seici		Ovenal	
				dela	până
Căcură 3 1/2 10000	Săm. de trif.	Lucernă ungurească	—	—	—
	”	roșie	—	—	—
	Olen de rap.	rafinat	—	—	—
	Uns. de porc	dela Pesta	—	51.50	55. —
	”	dela țeară	—	—	—
	Silăbink	sventată	—	—	—
	”	afumată	—	55.50	56.50
	Său	—	—	—	—
Frânze	—	—	—	—	
Liștar	slavon, nou	—	—	—	
”	bănățesc	—	—	—	
Miere	brută	—	—	—	
Ceară	galbăni străcurată	—	—	—	
”	de Rosenau	—	—	—	

Este de importanță

a atrage de nou atențiunea, din prilejul sezonului de carnaval și teatru, că recunoscut cele mai bune pudre, pomăduri, parfumuri, fere de ars perul, perii de dinți, etc. se capătă la

[443] 1-4

Parfumeria Meltzer, strada Cisnădiei, casa comădei de corp

și
Daniel Meltzer jun., strada Gușteriței.

Trimiterea prin poștă se face cu discrețiune.

Fabricat recunoscut de primul rang.

Mașini de sămănat de construcția cea mai nouă,

tot felul de mașini de trierat, de ales, cu sistem de umplut sacii, cari pe lângă lucru bun se disting prin mers foarte ușor, apoi tot felul de alte mașini agricole și unelte economice.

[366] 2-3

Anton Reissenzahn,

fabrică de mașini agricole,

Budapesta, VI., strada Eötvös nr. 38.

împreună cu mare turnătorie de fer și metal în care se produce fer de faurit și oțel vârsat după modele proprii și străine și se life-rează foarte ieftin.

Cu liste de prețuri și explicații de specialiști servesc la dorință gratis.

Se caută reprezentanți solizi.

Feriți-vă!

P. t. public în propriul său interes e făcut atent cu stăruință de a nu confunda argintul meu veritabil patent american cu garnitura oferită de concurență, o garnitură din așa numitul argint Britania ca de mai puțină valoare o vând numai cu fl. 6.-.

CRISĂ MARE!

New-York și Londra nu au cruțat nici continentul european și o mare fabrică de argintării s'a simțit îndemnată a desface proviziunea sa mare numai pe lângă o mică remunerațiune a puterilor de lucru. Cu executarea acestui mandat sunt eu împuneric. Expedez deci ori-și-cui obiectele următoare pe lângă simpla remunerațiune de fl. 6.60 și anume:

- 6 cuțite fine cu tăis veritabil englez,
- 6 furculițe de argint patent american dintr-o bucată,
- 6 linguri de argint patent american,
- 12 lingurițe de argint patent american,
- 1 lingură pentru supă, de argint patent american,
- 1 lingură pentru lapte, de argint patent american,
- 2 pahare pentru ouă, de argint patent american,
- 6 tave Victoria englezești,
- 2 fecioțe frumoase de masă,
- 1 sită pentru ceain,
- 1 lopăciță pentru zahăr pisat.

44 de bucăți la oaltă numai fl. 6.60.

Toate acestea 44 de bucăți au costat mai înainte fl. 40 și se pot capăta acum pentru prețul minimal de fl. 6.60. Argintul patent american este un metal cu totul alb, care își păstrează culoarea timp de 25 ani pe garanță. Ca dovada cea mai bună, că inseratul acesta nu e

nici o înșelăciune

mă oblig prin acestea în public, a retrimite banii fără nici o împedecare tuturor cărora nu le convine marfa. Nimeni se nu lasă deci privilegiul acesta admirabil și se-și procure splendida garnitură, care e cu deosebire acomodată ca

present admirabil de Crăciun și Anul-Nou

precum și pentru toate gospodăriile mai bune.

Se capătă numai la

[2896] 5-5

A. HIRSCHBERG,

agentură principală a fabricelor americane unite de argintărie patent

Viena, II., Rembrandtstrasse 19/III. — Telefon Nr. 7114.

Expediția în provincie se face cu rambursă sau pe lângă anticiparea sumei.

Pragul necesar de curățit 10 cr.

Veritabil numai cu marca înregistrată de-alături (metal igienic).

Extras din scrisorile de recunoștință:

Primind expediția sunt mulțumit, Vă rog încă de o splendidă garnitură de fl. 6.60.
Cluj. **Baronesa Bánffy.**

Expediția d-voastră am primit-o, sunt foarte mulțumit, Vă rog a-mi trimite încă o asemenea garnitură
Bozovici (Ungaria). Alex. Keresztes, prim pretor

Cu prima expediție sunt de tot mulțumit, Vă rog încă de o garnitură.
Calocia. Ioan Majarosy, preot.

Stofe veritabile de Brünn

pentru primăvară și vară

[689] 44-45

O bucată de 3-10 metri, din care ese un rind întreg de haine bărbătești (roc, pantaloni și giletă) costă numai

fl. 4.80 veritabilă stofă de lână bună
fl. 6.— veritabilă stofă de lână mai bună
fl. 7.— veritabilă stofă de lână fină
fl. 9.— veritabilă stofă de lână mai fină
fl. 10.— veritabilă stofă de lână foarte fină

lână
curată de
oaie.

O bucată pentru un rind de haine negre de salon 10 fl.

Asemenea stofe pentru pardesiu, loden de turiști, kangarn foarte fin și tot felul de alte stofe spedează cu prețurile de fabrică de depozit de fabrică de stofe, prea cunoscută ca reală și solidă

Siegel-Imhof în Brünn.

Mustre gratis și franco. Spedarea conform mustrelor e garantată. Favorurile ce le dă comandarea de stofe direct la firma de mai sus, în locul unde se fabrică, sunt însemnate: abundență întru a alege, mărfuri proaspete, prețuri fixate ieftin, executarea culantă a celor mai mici comădei etc. etc.

Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Concurs.

Pentru întregirea vacantului post de **comptabil** la institutul de credit și economii „Corvineana” în Hunedoara prin aceasta se escrie concurs cu termen de 15 zile socotite dela publicarea acestui concurs.

Acest post este împreunat cu un salariu anual de fl. 600 și tantiema statutară; sunt însă prospecte că acest salariu este pe câțiva ani se va înmulți.

Alesul numai după un an de praxă se va întâli definitiv.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și înainteze suplicile lor provăzute cu atestatele despre calificațiunea recerută și despre eventuala praxă direcțiunei acestui institut.

Postul este de a se ocupa cu 1 Martie st. n. a. c.

Hunedoara, în 1 Februarie 1898.

[428] 3-3

Direcțiunea.

Fondul intern

din **Waisengasse nr. 2** e de dat în arândă ori de vânzare. [442] 1-2

Atelierul fotografic-artistic.

Cele mai excelente prestațiuni cu prețuri moderate, pentru fotografiari singuratie, în grup, costume de ori-ce fel, precum și dragute fotografii de copii etc. [2748] 5-32

Atelierul fotografic-artistic:

Wilhelm Mann,

Piața-mare nr. 19.

Sunt cunoscute în toată lumea

armonicele de mână

fabricate proprii premiate

a lui

Joh. N. Trimmel

în Viena,

VII./3, Kaiserstr. 47.

Mare deposit de tot felul de instrumente de muzică, vioare, citere, flaute, ocarine, armonice de gară, flăscănețe cu glas de pasăre, etc. etc.

Utensiliile musicale de oțel șviteran automate, neîntrecuți în ton. [2298] 4-12

Albumuri de muzică, sticle etc. etc.

Catalog de mostre gratis și franco.

Prețuri reduse

pentru

Sesonul de teatru și bal.

Essence Vera-Violetta de Roget-Gallet 1 fl. 90 cr.

„Violette ambrée de „ „ 2 „ 70 „

Extract de ghiocel de Gustav Lohse 1 „ — „

„Violettes d'Abbazia de H. Kiehlkauser 1 „ 05 „

Poudră-Lechner, mare 60, mic 40 cr.

„Velontine de Ch. Fay 1 „ 50 „

și tot felul de săpun de toaletă, pomăzi de buze, periute de dinți etc., în calitate recunoscută bună pe prețuri uimitoare de ieftine. [329] 4-6

Wiener Rasir-, Frisir- und Parfumerie-Salon

Franz M. Nikesch,

Hermannstadt (Bretterpromenade).

Tinerilor și bătrânilor

li-se recomandă spre studiere scrierea consilierului în medicină apărută în edițiune nouă și augmentată

Sistemul nervos

și

sexual turburat

precum și vindecarea radicală a acestuia.

Se trimite sub plic pentru 60 cr. în marce postale. [478] 50-52

Curt Röber, Braunschweig.

Cea mai nouă și cea mai bună hârtie de țigărete și tuburi

„EDISON“

care întrece toate fabricatele de până acum în privința bunătații și fineței. [1785] 26-30

Adese-ori premiat.

Pivnița Mönchhof

cu renume din anul 1884 cu ocazia marilor sărbări populare în amintirea migrațiunei Sașilor înainte de șapte sute de ani

oferă

bune vinuri de masă ardelenesti și de Magyarad:

Vin nou	32 cr.
Vin bun de masă ardelenesc	40 „
Rhein-Risling din pivnițele baronului Szentkereszty	46 „
Pinotgris	70 „
Mädchentraube, dela Blajel din 1889	70 „
Bika-vér ales, roșu	80 „
Oporto din pivnița baronului Szentkereszty	80 „
Transport din străinătate	1 fl. 20 „
Transport din Ardeal	80 „
Malaga spaniol veritabil, foarte fin	2 fl. — „

Mai departe toate soiurile vin de sticle din țeară și străinătate.

Afară de casă costă cel de 40 numai 36 cr.

Venzătorii în oraș și mai ales la țeară

capătă cu preț moderat. [2565] 15-18

Bun oțet de vin pro litru 30 cr.

Ludwig Fronius, negustor de vinuri, Sibiu.

Adese-ori premiat.

O sută

de mii de familii

beau cu

predilecție zilnic

Vivat! Si strănușcar!

Kathreiner cafea de maltă Kneipp

Libără de substanțele stricacioase sănătății ale cafelei de boane, Kathreiner cafeau de maltă Kneipp are totuși aroma și plăcutul gust al aceleia. Provocătoare de apetit, ușor mistuibilă, Kathreiner cafeau de maltă Kneipp s'a dovedit de la de ani ca deopotrivă pentru adulți ca și pentru copii. Excelent ados la cafeau de boane, precum și cel mai recomandat înlocuitor al aceleia. Din punct de vedere al sănătății și al economiei veritabilul „Kathreiner” n'ar trebui să lipsească din nici o casă san familie.

A se păzi de imitațiunile mai puțin valoroase.

[5] 4-12

Oroloage de buzunar dela 2 fl. în sus.

Iuliu Erős,

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 3.

Edificiul „Transilvaniei”.

Toate soiurile de **oroloage, giuvaere, articole de aur și argint**, tot felul de producțiuni ale

Aurăriei și argintăriei

Oroloage de argint pentru domni și dame . . de fl. 4.50
Oroloage de aur pentru dame, cu lanț . . „ 12.—
Lanțuri de argint pentru oroloage și de gât . . „ 1.—
Inele de aur și inele pentru logodnă . . „ 2.50
Braslete și broșuri de argint . . „ 1.—
Cereci și cruciulițe de aur . . „ 2.—
Utensiliile de argint pentru mâncare, 6 bucăți în etui „ 5.—

Fiecare bucată e probată de oficiul pentru probele de metale și provăzută în semn de veritabilitate cu marcă, afară de aceea dau garanție în scris. În așteptarea de numeroase binevoitoare comădei, semnez

Iuliu Erős.

[2794] 12-58

Pentru oroloage noue și reparaturi, garanță onorabilă de 2 ani.

Lupe, ochilari, lornete pentru teatru.

Pentru tipar responsabil: Iosif Marschall.